

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

ว่าด้วยงานคุ้มครองประพฤติและยุติธรรมชุมชน

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐

วันศุกร์ที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ ชั้น ๘ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

.....

ผู้มาประชุม

๑.	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
นางกรรณิการ์ แสงทอง	ประธานอนุกรรมการ
๒.	ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
นายทวีคุณ มาลยาภรณ์
นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ	อนุกรรมการ
๓.	ผู้แทนกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
นายภาณุวัฒน์ ปานเกต
รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	อนุกรรมการ
๔.	ผู้แทนกรมการปกครอง
นายมานะ สิมมา
ผู้อำนวยการส่วนการสอบสวนคดีอาญา สำนักงานการสอบสวนและนิติการ	อนุกรรมการ
๕.	ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พันตำรวจเอก คมกฤษ ไวสีบข่า
ผู้บังคับการกองคดีอาญา	อนุกรรมการ
๖.	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
นายจักรกริช บุญนำ
นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	อนุกรรมการ
๗.	ผู้แทนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
นายสง่า วงศ์ษาพาน
ผู้อำนวยการกองพัฒนาศักยภาพแรงงานและผู้ประกอบการ	อนุกรรมการ
๘.	ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
นางนิตยา อัยรวงศ์
ผู้อำนวยการกองนิติการ	อนุกรรมการ
๙.	ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
นายโกวิท คูพะเนียด
ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ

๑๐. ผู้แทนกรุงเทพมหานคร
นางสาวปิยธิดา นิยม
ผู้อำนวยการกองการพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาสังคม
๑๑. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์
นางรัศมี สุวรรณหงษ์
ผู้อำนวยการกองสังคมสงเคราะห์
๑๒. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
นางสาวโสภิตา สังขติถิ
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์
๑๓. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
นายนิยม เต็มศรีสุข
รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๑๔. ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นางนงภรณ์ รุ่งเพ็ชรวงศ์
รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๑๕. ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ
พันเอก พุฒิพงษ์ ชีพสมุทร
รองผู้อำนวยการกองกฎหมายและการต่างประเทศ
๑๖. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม
นายบ้านาญ สุวรรณรักษ์
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
๑๗. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
นายกมลพล บัวสุวรรณค์
ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย
๑๘. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร
นายประวิช จรด้า
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตรกร
๑๙. ผู้แทนกรมบังคับคดี
นางศศิวิมล ธนศานติ
รองอธิบดีกรมบังคับคดี
๒๐. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
นายวัลลภ นาคบัว
๒๑. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการแก้ไขฟื้นฟูและกิจกรรมชุมชน
กรมคุมประพฤติ
นางพรประภา แก้วกล้า
๒๒. อธิบดีกรมคุมประพฤติหรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมาย
นายประสาร มหาสิทธิ์กุล
รองอธิบดีกรมคุมประพฤติ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

และเลขานุการ

๒๓. ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
นายโกมล พรหมเพ็ง
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ
นางสุมาลี มาดำ
พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน
อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. ผู้อำนวยการกองกิจการชุมชนและบริการสังคมกรมคุมประพฤติ
นางแพททิพย์ แสงวัฒนะ
อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. ผู้อำนวยการกองแผนงานและสารสนเทศกรมคุมประพฤติ
นายอนันต์ สุรพัฒน์
อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย
นายไชยสุวัฒน์ ฤงเงิน
อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. รองปลัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย
นายรัชชัย ไทยเขียว
รองประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนกรมการจัดหางาน
อนุกรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวสุดารัตน์ ยินดี
กรมคุมประพฤติ
๒. นายภราดร บุญจันทร์คง
กรมคุมประพฤติ
๓. นางสาวอิทธินันท์ ชัยโพธิ์ทอง
กรมคุมประพฤติ
๔. นายจรัส รื่นจินดา
กรมคุมประพฤติ
๕. นายสมคิด รัตนะ
กรมคุมประพฤติ
๖. นางสาวปุณณภา แก้วจันทร์
กรมคุมประพฤติ
๗. นางสาววาริวรรณ ใจเอี่ยม
กรมคุมประพฤติ
๘. นางสาวสุพรรณนิภา จันทร์จิรานุวัฒน์
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙. นางอัฐภิญญา ปานจันทร์
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐. นางสาวธันย์นิชา วรรณไชยรัตน์
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑. นางสาววิธิธ ฐานัสสกุล
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๒. นายภิศเดช พุกจินดา
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๓. นางสาวกัลยา ถ้ำทอง
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. นางสาวจินตนา โชติวีระกุล
กรุงเทพมหานคร
๑๕. นางสาวเมทิตา อังศุเมธ
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
๑๖. นายอรรถพล ปวีตน์รัตนภูมิ
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๗. นางสาวกิงดาว สีสาวแห
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๑๘. นายศุภณัฐ ชื่นนิยมพานิชย์
กรมการปกครอง

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน กล่าวเปิดการประชุมและแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าสืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุ้มครองสิทธิและยุติธรรมชุมชน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบกลไกการดำเนินงานระดับจังหวัด คือ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) และระดับตำบล คือ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน จึงได้นัดประชุมในวันนี้เพื่อรายงานผลการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ พร้อมทั้งขอให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบโครงสร้าง กลไกการดำเนินงาน และแนวทางการติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย (After Care) ต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าหลังจากได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมและส่งให้คณะกรรมการฯ ได้พิจารณา โดยมีผู้แทนส่วนราชการจำนวน ๒ ส่วนราชการที่ขอปรับแก้ไขรายงานการประชุม คือ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับแก้ไขรายงานการประชุมตามที่ผู้แทนทั้ง ๒ ส่วนราชการได้ขอปรับแก้ไขแล้ว จึงขอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ ซึ่งจะมีจำนวน ๑๘ หน้า โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุม

มติที่ประชุม ที่ประชุมมีมติรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยมีผู้แทนส่วนราชการ ๒ ส่วนราชการขอปรับแก้ไขรายงานการประชุมเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ขอปรับแก้ไขรายงานการประชุมหน้า ๒ รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๑๔ จาก “นางภัสสร สงวนพงษ์” เป็น “นางณภัสสร สงวนพงษ์”

๒) ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ขอปรับแก้ไขรายงานการประชุมหน้า ๒ รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ลำดับที่ ๒๐ จาก “นายประวิธ จรด้า” เป็น “นายประวิธ จรด้า”

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าจากการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบกลไกการดำเนินงานระดับจังหวัด คือ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) และระดับตำบล คือ ศูนย์ยุติธรรมชุมชน โดยหลังจากที่คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบในการปรับปรุงองค์ประกอบ โดยการเพิ่ม ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดและอัยการจังหวัด เป็นที่ปรึกษา ประธานสภาทนายความ เป็นกรรมการ เป็นต้น และปรับอำนาจหน้าที่ของ กพยจ. พร้อมทั้ง เสนอไปยังคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่ง กพยช. ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และมีมติเห็นชอบในการแต่งตั้ง กพยจ. ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเป็นกลไกการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการประสานความร่วมมือ

ในพื้นที่...

ในพื้นที่และให้เพิ่มเติมองค์ประกอบของ กพยจ. โดยให้ ท้องถิ่นจังหวัด และคณบดีคณะนิติศาสตร์หรือหัวหน้าภาควิชานิติศาสตร์ที่มีการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในจังหวัด โดยเลือกกันเองจำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ

พร้อมทั้ง มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ กพยช. มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยัง คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) และคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด และอัยการจังหวัด เป็นที่ปรึกษา กพยจ. โดยคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) พิจารณาแล้วเห็นชอบให้อัยการจังหวัด เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษา กพยจ. แต่ในส่วนของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด คณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) พิจารณาแล้วไม่เห็นชอบให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษา กพยจ.

จากนั้นฝ่ายเลขานุการ กพยช. ได้เสนอร่างคำสั่งที่ได้ปรับแก้ไขขององค์ประกอบ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในฐานะกรรมการ กพยช. มีความเห็นว่าองค์ประกอบของ กพยจ. มีจำนวนมากเกินไปอาจส่งผลต่อการดำเนินงานในพื้นที่ได้ จึงให้มีการทบทวนและปรับปรุงองค์ประกอบของ กพยจ. ให้มีจำนวนน้อยลง และเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ให้ครอบคลุมงานในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งฝ่ายเลขานุการ กพยช. ได้ปรับแก้ไขตามความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และเสนอต่อประธาน กพยช. (นายวิชฌุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี) เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งประธาน กพยช. มีความเห็นว่าการปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของ กพยจ. ตามความเห็นของกระทรวงยุติธรรมไม่เป็นไปตามมติที่ประชุม กพยช. จึงให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุม กพยช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

ในการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของ กพยจ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการการแต่งตั้ง กพยจ. ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเป็นกลไกการอำนวยความสะดวกและการประสานความร่วมมือในพื้นที่ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ พร้อมทั้ง ให้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังกระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานประมาณดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศเพื่อลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง กพยจ. ตามที่ยุติธรรมจังหวัดในฐานะเลขานุการ กพยจ. เสนอ อีกทั้งกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือไปยังยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศเพื่อเร่งรัดการแต่งตั้ง และกำหนดให้มีการประชุม กพยจ. ครั้งแรกให้แล้วเสร็จภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๐ ซึ่งจะเห็นได้ว่า กพยจ. ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม และการให้บริการงานยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ ส่วนงานคุ้มครองสิทธิและยุติธรรมชุมชนก็ต้องไปเชื่อมต่อที่ กพยจ. ด้วย จึงรายงานให้ที่ประชุมได้ทราบถึงที่มาในการแต่งตั้ง กพยจ. และเหตุผลที่ทั้งช่วงระยะเวลาการประชุมคณะอนุกรรมการชุดนี้ไปนาน และนำเสนอถึงที่มาอำนาจหน้าที่ และบทบาทการดำเนินงานในพื้นที่ของ กพยจ. ด้วยวิธีที่คนเพื่อให้คณะอนุกรรมการมีความเข้าใจเกี่ยวกับ กพยจ. มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งได้นำเสนอเพิ่มเติมว่าบทบาทของ กพยจ. ในการดำเนินงานในพื้นที่ มีด้วยกันหลายด้าน แต่ในส่วนของอนุกรรมการชุดนี้จะเน้นเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองความประพฤติของกรมคุมประพฤติ แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ และการดูแลเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ส่วนกรอบการดำเนินงานด้านอื่นๆ ไม่จะเป็นการสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย การให้บริการแก่ประชาชน ก็จะเป็นภารกิจอีกด้านหนึ่ง ที่สำนักงานกิจการยุติธรรม ต้องนำไปเชื่อมต่อกับอนุกรรมการอื่นๆ ภายใต้ กพยช. ก็จะทำให้เห็นกรอบการดำเนินงานในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ อีกทั้งคณะอนุกรรมการชุดนี้

/จะพิจารณา...

จะพิจารณาเฉพาะในประเด็นของ กพยจ. ซึ่งจะต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยผ่านสำนักงานยุติธรรม จังหวัดซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการ กพยจ. โดยจะมีการระงงานที่สำคัญ คือ ๑) งานด้าน Agenda เป็นภารกิจ ด้านหนึ่งของกรมคุมประพฤติในการป้องกันอาชญากรรมทั้ง ๖ ด้าน ๒) Logistic เป็นเรื่องของการบริหารจัดการ ของ กพยจ. ให้สามารถดำเนินการได้ ๓) Function/Service เป็นงานที่มีหน่วยงานในพื้นที่ซึ่งมีฐานะ เป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาคของกระทรวงยุติธรรมดำเนินการในภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดย กพยจ. ก็จะเข้ามาเป็นกลไกในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ให้งานประสบผลสำเร็จ และ ๔) Monitoring เป็นเรื่องการรายงานผลการดำเนินงานและสถานการณ์ด้านต่างๆ ในพื้นที่

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า กพยจ. มีที่มาจาก แนวคิดและมติที่ประชุมของอนุกรรมการชุดนี้ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกลไกการดำเนินงานระดับจังหวัด แต่เมื่อมี การนำเสนอต่อกระทรวงยุติธรรมและ กพยช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กพยจ. จะเป็นกลไกการดำเนินงานที่มีประโยชน์และเป็นกลไกที่จะมาส่งเสริม สนับสนุนภารกิจของกระทรวง ยุติธรรม โดยเฉพาะในมิติของการดูแลผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย อีกทั้งได้มีการขยายบทบาทของ กพยจ. ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบัน กพยจ. ก็ได้มีการเร่งรัดในการแต่งตั้งและในบางจังหวัดก็ได้มีการประชุม กพยจ. ครั้งที่ ๑ แล้ว ส่วนในการดำเนินการในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้าน Agenda หรือ Function จะเป็นเรื่อง ของการบูรณาการการทำงานของกระทรวงยุติธรรม โดยไม่ยึดติดกับภารกิจเฉพาะของส่วนราชการใดราชการหนึ่ง แต่จะเน้นภารกิจของของกระทรวงยุติธรรมในด้านต่างๆ เช่น กองทุนยุติธรรม การช่วยเหลือทางการเงิน แก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา อีกทั้ง ยังมีภารกิจที่สำคัญของส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม ที่มีหน่วยงานในส่วนภูมิภาค คือ กรมสอบสวนคดีพิเศษภาค กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพภาค ในการให้ความ ช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ ส่วนในด้าน Logistic เป็นการดำเนินงานในภาพของ กพยจ. ซึ่งจะมียุติธรรม จังหวัด ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการ กพยจ. เป็นกลไกในการบูรณาการและขับเคลื่อนภารกิจของ กพยจ. และด้าน Monitoring จะเป็นเรื่องที่สำคัญมากจะเห็นได้ว่านายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เริ่มมีการสัญจรเพื่อรับทราบปัญหาในพื้นที่ อีกทั้งจะเป็นการยกระดับการรายงานข้อมูลสถานการณ์ในการ อำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ รวมไปถึงการรับเรื่องราวร้องทุกข์ รับทราบปัญหาและคดีที่สำคัญๆ เพื่อรายงานต่อ กพยช. ส่วนกรณีที่มีวาระการประชุมเพื่อขับเคลื่อนการบูรณาการภารกิจในด้าน Function เช่น กำหนดแผนการดำเนินงาน กำหนดแผนบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน หรือเอกชนเพื่อแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด เพื่อให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ของจังหวัด รวมทั้งการของบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดก็ต้องนำเข้ามาสู่ การพิจารณาของอนุกรรมการชุดนี้

เลขานุการ ได้นำเสนอกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งจะเน้นเรื่องที่ต้อง ดำเนินงานภายใต้กรอบแนวทางป้องกันอาชญากรรมทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านที่ ๑ สภาพสิ่งแวดล้อม ด้านที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านที่ ๓ การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ด้านที่ ๔ เผื่อระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาส กระทำผิด ด้านที่ ๕ ลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ และด้านที่ ๖ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากร โดยคณะอนุกรรมการชุดนี้จะเข้าไปมีส่วนร่วมในแนวทาง การป้องกันอาชญากรรมในด้านที่ ๓ และด้านที่ ๔ ซึ่งที่นำเสนอมาทั้งหมดเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงการดำเนินงานของ กพยจ. กับอนุกรรมการชุดต่างๆ ภายใต้ กพยช. และให้คณะอนุกรรมการได้มีความเข้าใจที่มา อำนาจหน้าที่ และบทบาทในการดำเนินงานในพื้นที่ ของ กพยจ. เพื่อจะได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้าง กลไก และแนวทางการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย (After Care) ที่นำเสนอในระเบียบวาระการประชุมต่อไป

/ประธาน...

ประธาน ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ตามที่ฝ่ายเลขานุการนำเสนอจะเห็นได้ว่า กพยจ. เป็นกลไกที่มารับผิดชอบภารกิจในภาพรวมของกระทรวงยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน การคุ้มครองเหยี่ยวาผู้เสียหายในคดีอาญา การคุ้มครองพยาน รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่ง กพยจ. จะรับผิดชอบงานในภาพใหญ่ที่มียุติธรรมจังหวัดทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานและบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ดีงานคุ้มครองประพฤตินั้นเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ซึ่งเมื่อผู้กระทำผิดได้รับการปล่อยตัวก็จะกลับไปสู่ชุมชนและจะมีการกำกับดูแลโดยชุมชน ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองประพฤตินั้นในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นยุติธรรมจังหวัดอีกหน้าที่หนึ่งจะมีการดำเนินการผลักดันภารกิจด้านการแก้ไขฟื้นฟู ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นภารกิจของกรมคุ้มครองประพฤตินี้เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของ กพยจ. ในการกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับงานคุ้มครองประพฤตินี้และยุติธรรมชุมชน

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

เลขานุการ นำเสนอโครงสร้าง กลไกการดำเนินงาน และแนวทางการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย (After Care) โดยจะเน้นกลุ่มผู้กระทำผิดที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการในกลุ่มภารกิจด้านพัฒนาพฤตินิสัย ประกอบด้วย กรมราชทัณฑ์ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุ้มครองประพฤตินี้ได้มีการกำหนดโครงสร้างกลไกการดำเนินงานที่ไปเชื่อมต่อกับภารกิจในความรับผิดชอบ (Function) ในการติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย (After Care) ซึ่งมีความสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ โดยจะเน้นในเรื่องการแก้ไขฟื้นฟู การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมไปถึงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบในหลักการแต่งตั้ง กพยจ. จึงขอเสนอข้อพิจารณาเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) โครงสร้าง กลไกการดำเนินงาน ๒) แนวทางการติดตามดูแล ช่วยเหลือฯ โดยโครงสร้างที่กำหนดจะมีการเชื่อมต่อจาก กพยจ. ลงมาสู่คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน กำหนดเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานให้ทุกจังหวัดมีการตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบภารกิจในแต่ละเรื่อง รวมทั้งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่รับผิดชอบภารกิจในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย (After Care) เป็นการเฉพาะก็จะทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้มีความสำคัญเพราะบุคคลกลุ่มนี้หากไม่ช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่บุคคลเหล่านี้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นก็หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำได้อีกจะส่งผลต่อความปลอดภัยของชุมชนและสังคมได้ ซึ่งกลไกเหล่านี้ส่งต่อมายังศูนย์ยุติธรรมชุมชน (ศยช.) หรือศูนย์ขับเคลื่อน กพยจ. ที่กระทรวงยุติธรรมได้มีการกำหนดองค์ประกอบอำนาจหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานไว้แล้วเพื่อมารับภารกิจต่อจากคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่จะจัดตั้งขึ้น จากนั้นก็จะเชื่อมต่อไปยังคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ซึ่งเป็นกลไกที่ได้มีการจัดตั้งโดยกระทรวงมหาดไทยเพื่อส่งต่อให้คณะทำงานด้านอำนวยความยุติธรรมในการติดตาม ดูแลเฝ้าระวังบุคคลกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นกลไกที่กระทรวงยุติธรรมโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มีหนังสือไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอให้ตั้งคณะทำงานด้านอำนวยความยุติธรรมขึ้นและให้เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) จึงเป็นกลไกที่มีความสำคัญในการส่งต่อภารกิจจากระดับตำบลไปสู่ระดับหมู่บ้าน

/ประเด็น...

ประเด็นอภิปราย

ประธาน มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่ากรมคุมประพฤติมีภารกิจที่ต้องดูแลรับผิดชอบ กลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่ม ประกอบด้วย ๑) ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวโทษจากเรือนจำโดยกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ๒) กลุ่มผู้กระทำผิดที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษให้จำคุกไม่เกิน ๕ ปี แต่ให้รอการลงโทษจำคุกหรือรอการกำหนดโทษจำคุกไว้และได้รับการปล่อยตัวโดยมีการกำหนดเงื่อนไขให้คุมความประพฤติ ๓) กลุ่มผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะมีการกำหนดแผนการฟื้นฟูและเงื่อนไขให้มารายงานตัวตามที่กำหนด แต่ในส่วนของ After Care จะเน้นเฉพาะกลุ่มผู้กระทำผิดที่พ้นจากการคุมความประพฤติ และผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไปแล้วเท่านั้น ดังนั้น ต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนว่า “ภายหลังปล่อย” คือ กลุ่มเป้าหมายกลุ่มไหน ถ้าจะพิจารณาให้กว้างก็น่าจะหมายรวมถึงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในระหว่างคุมความประพฤติด้วยเนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้ก็ต้องกลับไปสู่ชุมชน ซึ่งถ้าจะสร้างกลไกขึ้นมาควรจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มไม่ใช่เฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่พ้นคุมความประพฤติเพียงกลุ่มเดียว

เลขาธิการ อธิบายเพิ่มเติมว่า กลุ่มเป้าหมาย ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย After Care เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นไม่ว่าจะเป็นผู้พ้นจากการต้องโทษจำคุก ผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ หรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จึงได้กำหนดกลไกนี้ขึ้นมาเพื่อติดตาม ดูแล เฝ้าระวัง อีกทั้งเชื่อมต่อการดำเนินงานกับ กพยจ. ในการจัดทำแผนจังหวัด แผนกลุ่มจังหวัด และการจัดทำงบประมาณบูรณาการของจังหวัด ดังนั้น จึงเน้นเฉพาะกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้กลุ่มเดียว ส่วนกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจประจำที่แต่ละส่วนราชการดำเนินงานภายใต้งบประมาณประจำปีที่ได้รับการจัดสรรที่ได้กำหนดไว้แล้ว ซึ่งที่ฝ่ายเลขาธิการนำเสนอกลไกนี้เพื่อจะทำให้โอนกรรมการเห็นว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ งานด้าน After Care จะไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินงานตามปกติ หรืองบประมาณแบบ Function แต่จะเน้นการดำเนินงานแบบการ Agenda เพื่อของงบประมาณบูรณาการมาใช้ในการดำเนินงาน

ประธาน มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง ๒ กลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นผู้พ้นจากการคุมความประพฤติ หรืออยู่ระหว่างคุมความประพฤติ เมื่อกลับสู่ชุมชนก็ต้องให้การดูแลช่วยเหลือและได้รับการสงเคราะห์เช่นเดียวกัน ซึ่งถ้าจะพิจารณาถึงงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน After Care ก็ควรจะแยกออกเป็น ๒ กลุ่ม และกำหนดให้ กพยจ. ไปผลักดันให้เกิดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และดูแลเฉพาะเรื่องของปัญหาในเชิงพื้นที่ หรือ Area Based เพื่อกำหนดเป็นแผนในการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด

เลขาธิการ อธิบายเพิ่มเติมว่า การกำหนดโครงสร้างของกลไกในลักษณะนี้ และได้มีการกำหนดกลุ่มผู้กระทำผิดภายหลังปล่อยเพียงกลุ่มเดียว เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่การดำเนินงานตามภารกิจปกติ (Function) ไม่สามารถที่จะเข้าไปกำกับ ติดตาม ดูแลได้เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ อีกทั้งกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ จึงจำเป็นต้องสร้างกลไกนี้ขึ้นมาเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์บุคคลกลุ่มนี้

ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ข้อสังเกตว่า กลุ่มเป้าหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีหลายกลุ่มไม่ว่าเป็น ๑) กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกและอบรมก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้มาตรการพิเศษในการเข้าไปดูแล ๒) กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกและอบรมภายหลังมีคำพิพากษา โดยต้องใช้มาตรการขัดเกลาก่อนปล่อยตัว และ ๓) กลุ่มเด็กและเยาวชนที่พ้นจากศูนย์ฝึกและอบรม ซึ่งกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๓ กลุ่มเมื่อกลับสู่ชุมชนก็จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ภายหลังปล่อย หรือ After Care ดังนั้น ถ้าจะมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็นช่วงๆ และในช่วงแรก

/กำหนด...

กำหนดเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมก่อน เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้ ได้มีช่องทางหรือสามารถนำกลไก กพยจ. เข้ามาช่วยเหลือในการจัดทำแผนก่อนปล่อยในเบื้องต้น และในช่วงต่อไป ก็กำหนดเป้าหมายไปถึงกลุ่มเป้าหมายกลุ่มอื่นๆด้วย ก็จะทำให้สามารถดำเนินงานอย่างเป็น รูปธรรมและประสบผลสำเร็จได้

ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ให้ข้อสังเกตว่า โครงสร้างและกลไกของ คณะทำงานด้านอำนวยความสะดวกในกิจกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ที่กำหนดให้อาสาสมัครในพื้นที่และกรรมการ หมู่บ้านและชุมชนเมืองเข้าร่วมเป็นคณะทำงานไม่มีอาสาสมัครแรงงาน (อสร.) ซึ่งปัจจุบันอาสาสมัครแรงงาน (อสร.) ได้มีการแต่งตั้งครบทั้ง ๗,๒๕๕ ตำบลแล้ว ดังนั้น ถ้าจะกำหนดแนวทางในการสร้างงานสร้างอาชีพ ให้แก่ผู้กระทำผิดก็ควรเพิ่มองค์ประกอบของอาสาสมัครแรงงาน (อสร.) เข้าร่วมเป็นคณะทำงานด้วย เพื่อเข้ามา มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและประสานงานด้านแรงงาน

ผู้แทนกรมการปกครอง มีข้อเสนอแนะว่า ไม่ว่ากลุ่มเป้าหมายจะเป็นกลุ่มไหนก็ตาม ทุกภาคส่วนก็มีเป้าหมายเดียวกัน คือ ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของผู้กระทำผิดเพื่อให้มีงานทำ เป็นคนดีของประเทศ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคม เมื่อพิจารณาถึงภารกิจงานคุมความประพฤติแล้วจะเน้นไปที่กลไกของกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ในการเข้ามาดูแลในเรื่องนี้ แต่ตามภารกิจหลักของกรรมการหมู่บ้านจะมี ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินการในพื้นที่ เพราะฉะนั้นการกำหนดให้ทั้งศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ ศูนย์ยุติธรรม ตำบล ที่มีปลัดอำเภอประจำตำบลซึ่งเป็นตัวแทนของนายอำเภอในการดูแลประชาชนในพื้นที่ทำหน้าที่ เป็นประธานเป็นกลไกในการดูแลผู้กระทำผิด ก็ทำให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่อาจจะให้ เกิดผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมควรจะเน้นและให้ความสำคัญไปที่บทบาทของนายอำเภอ เนื่องจาก นายอำเภอจะทำหน้าที่เป็นกลไกหรือกำกับให้งานเกิดเป็นเอกภาพ อีกทั้งที่สำนักงานอำเภอจะมีทั้งพัฒนากร อำเภอ ปลัดอำเภอที่จะมีการปฏิบัติงานร่วมกับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดเทศบาลในพื้นที่ ซึ่งทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลบังคับบัญชาของนายอำเภอ โดยเฉพาะถ้าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับ ประโยชน์จากแผนชุมชนที่เสนอเข้ามาสู่แผนเทศบาล แผนองค์การบริหารส่วนตำบลและแผนอำเภอ เพื่อบรรจุเป็นแผนของจังหวัด ดังนั้น จึงควรเพิ่มบทบาทของนายอำเภอ ในโครงสร้างและกลไกการดำเนินงาน ดังกล่าวด้วย เนื่องจากบทบาทภารกิจดังกล่าวก็เป็นบทบาทของนายอำเภอที่ได้ดำเนินการเพื่อดูแลชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อยู่แล้ว ทั้งในด้านสังคม ด้านอาชีพ อีกทั้งสามารถบูรณาการหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อนำทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ ก็จะทำงานการดำเนินงานดังกล่าวเป็นรูปธรรม และประสบผลสำเร็จได้

ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของผู้แทนกรมการปกครอง และได้ให้ ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ที่ผ่านมาราชทัณฑ์ได้มีการดำเนินการส่งต่อข้อมูลของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว ตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษในรูปแบบเอกสารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือชุมชน เพื่อดูแลบุคคลกลุ่มนี้มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยส่งต่อข้อมูลเฉพาะผู้ต้องขังที่ยินยอมให้เปิดเผย ข้อมูลแต่ก็ยังมีปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งกรมราชทัณฑ์ก็ได้มีการพัฒนาแนวทางในการดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ให้ส่งต่อข้อมูลผู้ต้องขังที่ได้รับการ ปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษในรูปแบบไฟล์ข้อมูลให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อติดตามดูแลผู้พ้นโทษกลุ่มดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของจังหวัดในการดูแลประชาชนในพื้นที่ จึงจะเห็น ได้ว่าปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีบทบาทในเรื่องของการส่งต่อข้อมูลของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวทุกประเภทให้กับ ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อติดตามดูแล

ผู้แทนกรมการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีข้อเสนอแนะว่า กรณีของผู้พันโทชที่ ได้รับการปล่อยตัวกลับสู่ชุมชน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ทั้งในระดับตำบล อำเภอและระดับจังหวัด รวมถึงในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มผู้พันโทชกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่จะต้องดูแล เพราะฉะนั้นสามารถส่งข้อมูลผู้พันโทชกลุ่มนี้ให้ อพม. และในเขตกรุงเทพมหานครมีสภาสังคมภาคประชาชนที่เป็นหน่วยงานในการดูแลในเรื่องนี้ อีกทั้งยังมีศูนย์พิทักษ์เด็กด้อยโอกาสในชุมชน และเป็นศูนย์ขั้นดี ประมาณ ๓๓ ศูนย์ ดูแลผู้พันโทชกลุ่มนี้ได้

เลขานุการ นำเสนอเพิ่มเติมว่า โครงสร้างและกลไก กพยจ. จะดูแลเฉพาะในส่วน ของนโยบายในภาพรวม ถ้าจะให้ กพยจ. เข้ามาดูแลภารกิจทั้งหมดคงไม่สามารถดำเนินการได้ ดังนั้น จึงกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการดำเนินงานเฉพาะเรื่อง ความปลอดภัยในสังคมของกลุ่มผู้กระทำผิด อีกทั้งยุติธรรมจังหวัดซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการ กพยจ. และได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบภารกิจกระทรวงยุติธรรมในพื้นที่อยู่แล้ว จึงสามารถเชื่อมโยงภารกิจดังกล่าวลงมาสู่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดหรือศูนย์ขับเคลื่อน กพยจ. แต่ที่ผู้แทนกรมการปกครองได้ให้ข้อสังเกตว่าโครงสร้างและกลไกที่ได้กำหนดขึ้นยังขาดกลไกในระดับอำเภอซึ่งจะส่งผลให้นายอำเภอที่ต้องกำกับดูแล ในส่วนของตำบลไม่ทราบภารกิจดังกล่าว ซึ่งในเรื่องนี้กรมคุมประพฤติได้มีการนำเสนอโครงสร้างและกลไก ดังกล่าวเพื่อให้คณะกรรมการคุมประพฤติตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ พิจารณาในการ ประชุมเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๐ ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองในฐานะกรรมการคุมประพฤติได้มีข้อสังเกต ในประเด็นนี้ด้วย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในฐานะประธานคณะกรรมการคุมประพฤติ ได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม นำประเด็นตามข้อสังเกตของอธิบดีกรมการปกครองไปพิจารณาในภาพรวม ของกระทรวงยุติธรรมอีกครั้ง แต่เมื่อนำมาสู่การพิจารณาของคณะกรรมการชุดนี้ หากมีความเห็นว่าควรมี การเพิ่มบทบาทของนายอำเภอเพื่อเป็นกลไกการดำเนินงานในระดับอำเภอ ก็ขอความเห็นจากที่ประชุมว่า จะเพิ่มเป็นตำแหน่งนายอำเภอหรือคณะกรรมการในระดับอำเภอที่มิใช่เป็นประธานคณะกรรมการ

ผู้แทนกรมการปกครอง มีข้อเสนอแนะว่า ควรจะเพิ่มเป็นตำแหน่งนายอำเภอ เนื่องจากนายอำเภอมีอำนาจในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนตำบล เทศบาลและอำเภอ โดยผ่านข้อบังคับ ขององค์กรปกครองส่วนตำบลและเทศบาล ในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนตำบล และเทศบาล ซึ่งปลัดอำเภอประจำตำบลจะไม่สามารถเข้าไปกำกับ ดูแลและสั่งการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะรับผิดชอบเฉพาะเรื่องโครงสร้างขั้นพื้นฐานและงานด้านสังคมเท่านั้น

เลขานุการ นำเสนอเพิ่มเติมว่า เมื่อเพิ่มกลไกของนายอำเภอ นายอำเภอก็จะมอบหมาย ภารกิจที่ได้รับจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัด หรือศูนย์ขับเคลื่อน กพยจ. ก็จะส่งต่อไปยังศูนย์ยุติธรรมชุมชน ซึ่งเป็นกลไกการดำเนินงานในระดับตำบล เพื่อส่งต่อไปยังกลไกในระดับหมู่บ้าน คือ คณะทำงานด้านอำนวยความ ยุติธรรม เป็นคณะกรรมการที่กระทรวงยุติธรรม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มีหนังสือไปยัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อจัดตั้งขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ซึ่งจะมี องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้กำหนดไว้ ส่วนกรณีที่ประธานมีข้อสังเกตในเรื่องของ กลุ่มเป้าหมายนั้น ขอนำเสนอว่า ที่นำเสนอโครงสร้างกลไกและกลุ่มเป้าหมายภายหลังปล่อย เพื่อเน้นการเชื่อม ต่อไปยัง กพยจ. และเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงยุติธรรม ในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อยเท่านั้น โดยแต่ละส่วนราชการจะต้องรับผิดชอบดูแลกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความ รับผิดชอบ และจะมีความแตกต่างกันในส่วนของกรมราชทัณฑ์ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่จะต้องมีการนำภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่อยู่

/ระหว่างการ...

ระหว่างการคุ้มครองประพฤติ จะเป็นการดำเนินงานตามเป็นปกติ (Function) ซึ่งแต่ละส่วนราชการได้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้แล้ว

ประธาน ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า วันนี้ประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องของการส่งต่อข้อมูลจากหน่วยงานส่วนกลางลงไปสู่พื้นที่ เมื่อดูโครงสร้างและกลไกที่นำเสนอให้เห็นด้วย แต่ไม่ว่าจะเป็นภารกิจปกติ (Function) หรือการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย (After Care) ก็สามารถส่งต่อไปยังศูนย์ยุติธรรมชุมชนหรือพื้นที่ได้ ซึ่งถ้าจะมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาก็มีเพียงประเด็นเดียว คือ การจัดทำโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่จะต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายว่ามีสภาพปัญหาและความต้องการอะไร เช่น ต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ หรือมีความพร้อมในด้านใดบ้าง เมื่อผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้รับคดีจะได้ไม่ต้องทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการอีกสามารถให้ความช่วยเหลือได้ ซึ่งก็จะครอบคลุมผู้กระทำผิดทั้งกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ระหว่างการคุ้มครองประพฤติหรือกลุ่มเป้าหมายที่พ้นคุ้มครองประพฤติไปแล้ว ถ้าจะเป็นเรื่องของการรวบรวมหรือรายงานสภาพปัญหาในพื้นที่ เช่น วิเคราะห์สถานการณ์แล้วเห็นว่าผู้กระทำผิดที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับมา ยังอำเภोजำนวนมากหรือมีผู้กระทำผิดประเภทคดีลักษณะนี้เป็นจำนวนมากก็อาจจะนำข้อมูลที่ไปวิเคราะห์ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำเพื่อกำหนดแผนรองรับต่อไป ซึ่งการดำเนินการในลักษณะนี้จะเป็นการจำแนกข้อมูลเพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนบูรณาการทั้งในเรื่องของกลไกที่จะดูแลกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการปล่อยตัว การกำหนดมาตรการการป้องกันปัญหาอาชญากรรมหรือการแก้ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ เพราะฉะนั้น กพยจ. ก็จะต้องเก็บข้อมูลในลักษณะนี้และจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนบูรณาการในการกำกับดูแลผู้กระทำผิด เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยจะจัดตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานขึ้นมาเพื่อจัดทำแผนรองรับในเรื่องดังกล่าวหรือจะกำหนดเป็นโครงการฝึกอบรมด้านอาชีพก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังก็ได้

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ให้ข้อเสนอแนะว่า เห็นด้วยกับข้อสังเกตของประธาน แต่เมื่อพิจารณามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ กระทรวงยุติธรรมจะไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยตนเองได้ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดนี้ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนมติคณะรัฐมนตรีฉบับดังกล่าวให้เกิดเป็นรูปธรรมในเชิงนโยบาย และเมื่อมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนในเชิงนโยบายแล้ว ก็มีปัญหว่าการจะขับเคลื่อนภารกิจในพื้นที่จะมีการขับเคลื่อนอย่างไร จึงได้มีการเสนอกลไก กพยจ. ขึ้น ซึ่งต่อมาก็ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่และบทบาทของ กพยจ. ให้มีบทบาทมากขึ้น โดยจะรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล สถานการณ์ในพื้นที่ เพื่อนำมาประมวลเป็นแผนบูรณาการในระดับจังหวัด เพื่อตอบโจทย์ว่าสถานการณ์ในพื้นที่บางครั้งส่วนกลางดูแลได้ไม่ทั่วถึง ไม่ตรงกับสภาพปัญหาของจังหวัด และมีกระบวนการวิเคราะห์และจำแนกสถานการณ์ในพื้นที่เพื่อเสนอมายังหน่วยงานในส่วนกลางได้ ก็จะทำให้ กพยจ. สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงเสนอให้คณะอนุกรรมการชุดนี้พิจารณาในเชิงของนโยบายเพื่อดำเนินงาน ดูแลกลุ่มเป้าหมาย After Care ทั้งในส่วนองกรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ส่วนกลไกการดำเนินงานที่กำหนดโครงสร้างจากส่วนกลางลงไปสู่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็น กพยจ. ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ศูนย์ดำรงธรรม หรือกลไกที่จะมีการกำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานสามารถขับเคลื่อนไปได้นั้น จะต้องมาพิจารณาว่าจะกำหนดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตรงไหน และมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร อีกทั้ง ต้องกำหนดแนวทางการดำเนินให้ชัดเจนว่าหน่วยงานภายนอกกระทรวงยุติธรรมจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีส่วนในการขับเคลื่อนภารกิจนี้ได้อย่างไร

/ผู้แทน...

ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน มีข้อเสนอแนะว่า เห็นด้วยโครงสร้างและกลไกที่นำเสนอซึ่งเป็นการกำหนดโครงสร้างหรือกลไกขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบภารกิจในกระบวนการยุติธรรม โดยไม่ได้กำหนดเฉพาะงานของกระทรวงยุติธรรมเพียงอย่างเดียว แต่มีการกำหนดไปถึงแนวทางการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ผู้พ้นโทษภายหลังปล่อย ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากและเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้กระทำผิดไม่กลับกระทำผิดซ้ำอีก แต่โครงสร้างและกลไกภาพที่นำเสนอถึง กพยจ. ในองค์ประกอบจะไม่มีผู้แทนของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งในระดับจังหวัดจะมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการฝึกอาชีพ สร้างทักษะอาชีพ ให้บุคคลทั่วไปมีความสามารถและนำไปประกอบอาชีพได้ และมีความพร้อมในการสนับสนุนกลไกการดำเนินงานของ กพยจ. อีกทั้งกฎหมายได้กำหนดไว้ว่าประชาชนที่มีความรู้และทักษะอาชีพ และผ่านทดสอบความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จะได้รับค่าจ้างที่สูงกว่าค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายแรงงานกำหนด จึงขอเพิ่มตำแหน่งอำนวยการสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหรือผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อเสนอแนะว่า ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ จะประกอบด้วย ๓ มาตรการ คือ มาตรการที่ ๑ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการที่ ๒ การดูแลช่วยเหลือ สร้างงานสร้างอาชีพ และมาตรการที่ ๓ การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งถ้านำมา ๓ มาตรการมากำหนดเป็นแนวทางว่าในแต่ละมาตรการต้องมีการดำเนินงานอะไรบ้าง และหน่วยงานต่างๆตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนไหน และต้องมีการดำเนินงานอย่างไร ก็สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมได้ เช่น เรื่องการสร้างงานสร้างอาชีพ ถ้ากำหนดให้ผู้แทนหน่วยงานของกระทรวงแรงงานเข้าไปฝึกอาชีพผู้ต้องขังตั้งแต่อยู่ในเรือนจำ เมื่อผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวก็สามารถออกมาประกอบอาชีพได้เลย เป็นต้น ดังนั้นควรจะมีมองข้ามว่าเป็นภารกิจของกระทรวงยุติธรรม แต่ให้พิจารณาว่าเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการไหน ก็ให้เข้ามามีส่วนร่วมในภารกิจด้านนั้นๆ ไปแล้วกำหนดแนวทางการดำเนินงานลงไปสู่กลไกในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับตำบลและหมู่บ้าน ส่วนในระดับอำเภอเห็นด้วยกับผู้แทนกรมการปกครองที่ให้เพิ่มบทบาทของนายอำเภอเพื่อเป็นกลไกการดำเนินงานในระดับอำเภอ ซึ่งเมื่อได้โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานที่ชัดเจนแล้ว ก็ทำ Work Shops เพื่อจัดทำแนวทางหรือคู่มือการดำเนินงานในพื้นที่ว่ากลไกในระดับต่างๆ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมหรือดำเนินการอย่างไรบ้าง ส่วนคณะอนุกรรมการชุดนี้ก็ทำหน้าที่กำหนดเชิงนโยบายในภาพรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานในอนาคต แล้วก็มาทดลองดำเนินงานในพื้นที่โดยกำหนดพื้นที่นำร่อง เพราะแต่ละจังหวัดมีบริบทของพื้นที่ต่างกัน จากนั้นก็ประเมินว่าโครงสร้าง กลไก และแนวทางหรือคู่มือการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรมหรือไม่ สามารถคืนคนดีกลับสังคมหรือชุมชนสามารถดูแลผู้กระทำผิดได้จริงหรือไม่ ก็น่าจะทำให้การดำเนินงานสามารถสำเร็จได้

ประธาน เห็นด้วยกับผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ได้นำเสนอให้เห็นขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การสร้างงานสร้างอาชีพก็ควรมีการฝึกอบรมด้านแรงงานให้แก่ผู้กระทำผิดตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งต้องมีการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมด้านอาชีพ เมื่อครบกำหนดปล่อยก็มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยโดยการสนับสนุนอุปกรณ์ในด้านต่างๆ เช่น บางคนไม่มีอุปกรณ์ตัดผมก็ส่งไปกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ และเมื่อได้รับการปล่อยตัวและกลับสู่ชุมชนก็จะมีโครงสร้างและกลไกในการรองรับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสงเคราะห์ด้านอาชีพหรือการประกอบอาชีพด้านอื่นๆ ซึ่งก็จะมีผู้แทนของส่วนต่างๆ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น ให้การสนับสนุนในพื้นที่

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม มีข้อเสนอแนะว่า ในเรื่องการแก้ไขฟื้นฟู ต้องมีกระบวนการดำเนินงานตั้งแต่ ๑) การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยไม่ว่าจะอยู่ในเรือนจำ ศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชน โดยต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ (Need) ของผู้ต้องขังในแต่ละราย และหน่วยงานที่ต้องเข้ามามีส่วนในการดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ อีกทั้งต้องมีการเตรียมความพร้อมของ ชุมชนในการยอมรับผู้พ้นโทษ เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในชุมชน ๒) การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับด้านการประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการบริหารจัดการ หรือการส่ง ต่อไปยังหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่าย และภาคประชาสังคม ๓) การดำเนินงานในภารกิจปกติ (Function) ทั้งในส่วนผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของกรมคุมประพฤติ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยง ที่จะหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก ควรกำหนดมาตรการหรือแผนงานในการแก้ไขฟื้นฟู เป็นกรณีพิเศษ พร้อมทั้งต้องมีการเตรียมการในชุมชนเพื่อป้องกันการกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ดังนั้น เมื่อทราบความต้องการในการแก้ไขผู้กระทำผิดเพื่อคืนสู่ชุมชนแล้ว ก็สามารถส่งต่อเพื่อให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ ได้ เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน แหล่งงาน รวมถึงการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นในสถานประกอบการหรือเป็นอาชีพส่วนตัว เช่น เกษตรกรรม การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวควรจะเริ่มตั้งแต่มองก่อนปล่อย ซึ่งตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ได้เปิดโอกาส ให้สามารถออกมาทำงานได้ตั้งแต่เป็นผู้ต้องขัง จากนั้นเมื่อได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่ชุมชนก็ต้องมีแผน ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ทั้งแผนยุทธศาสตร์ของส่วนกลาง แผนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความร่วมมือระดับ ส่วนกลางและในระดับจังหวัดจนถึงในระดับชุมชนและระดับพื้นที่ ซึ่งต้องมีโครงสร้างและกลไกการดำเนินงาน ที่ชัดเจน เพื่อให้การขับเคลื่อนบรรลุผลสำเร็จ เพราะที่ผ่านมาจะพบปัญหาว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว จะกลับไปกระทำผิดซ้ำในอีกจังหวัดหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่จังหวัดที่ได้รับการปล่อยตัว เมื่อได้โครงสร้างและกลไก ที่ชัดเจนแล้วก็ต้องจัดทำแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ให้ชัดเจนว่าแต่ละหน่วยงานในพื้นที่ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ตำบลและชุมชน จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ได้อย่างไร

ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การจะทำให้การ ดำเนินงานในเรื่องนี้ประสบผลสำเร็จได้ ควรจะเน้นเรื่องสำคัญที่ยังขาดหายไปอีก ๒ ปัจจัย คือ

ปัจจัยที่ ๑ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ต้องขังเพื่อประกอบอาชีพประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่ใช้แรงงานหรือกลุ่มที่มีฝีมือ โดยกลุ่มที่ใช้แรงงานส่วนหนึ่งก็สามารถที่จะดำรงชีพในสังคมได้ แต่ถ้าไม่อยากจะประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานก็ไปประกอบค้าขายก็จะมีปัญหาสำคัญคือเงินทุน แต่ผู้ต้องขังที่ออกจากเรือนจำไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สุดท้ายก็กลับมาใช้แรงงาน หรือไม่บางคนไม่อยากจะไปประกอบ อาชีพก็จะหวนกลับไปกระทำผิดเช่นเดิม

ปัจจัยที่ ๒ การบริหารจัดการในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานในพื้นที่ที่จะประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการในส่วนกลางที่จะต้องกำหนดแนวทางให้ชัดเจนว่าหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่จะต้องเข้ามา มีส่วนร่วมหรือเข้ามาดำเนินการอะไรบ้าง แล้วจึงค่อยกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และประการสำคัญ คือ การสร้างการยอมรับแก่ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ เนื่องจากถ้าผู้ต้องขัง ที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วคนในสังคมหรือชุมชนไม่ยอมรับ บุคคลกลุ่มนี้ก็จะหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำเช่นเดิม

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า แหล่งเงินทุนเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้น ควรจะกำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้ชัดเจนว่าผู้ต้องขังที่มีความรู้ ความสามารถในด้านอาชีพ เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกมา สามารถมีอาชีพ มีรายได้ และมีงานทำได้อย่างไร

เลขานุการ นำเสนอว่า การประชุมในครั้งนี้เพื่อให้มีการดำเนินการดำเนินงานในเชิงนโยบายที่ชัดเจน โดยไม่ได้เน้นความสำคัญเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และที่สำคัญต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย ซึ่งในส่วนนี้จะกรอบในเชิงนโยบาย เชิงยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน จะได้นำเสนอต่อ กพยช. เพื่อออกเป็นมติคณะรัฐมนตรีให้มีความครอบคลุมภารกิจเพื่อติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของตนเอง โดยมีหลายเรื่องที่มีลักษณะคล้ายกันแต่จะแยกส่วนกันดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีของตัวเอง และมีแนวทางการดำเนินงานที่เหมือนกัน แต่ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกัน (Action) ให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้น ถ้ามีการกำหนดกรอบในเชิงนโยบายที่ชัดเจนมีการจัดทำ Workshops เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกัน จะส่งผลให้การดำเนินงานของอนุกรรมการชุดนี้ประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงยุติธรรม แต่อย่างไรก็ดีในแต่ละส่วนราชการที่เข้าร่วมประชุมในวันนี้ต่างมีเครือข่ายที่มีการดำเนินงาน (Action) อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และหลายๆ ส่วนราชการ โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ เพื่อประโยชน์สูงสุด ดังนั้น อาจจะมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมจัดทำ Workshops เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกัน

ประธาน มีข้อเสนอแนะว่า คณะอนุกรรมการชุดนี้รับผิดชอบในเชิงนโยบาย และใช้กลไกต่างๆ ในพื้นที่เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนภารกิจในเชิงพื้นที่ โดยทั้ง ๒ ส่วนต้องประสานการดำเนินงานร่วมกัน อีกทั้งควรมีการกำหนดโครงสร้างและกลไกต้นแบบขึ้นมาแล้วนำไปทดลองจริงในพื้นที่ หากนำไปใช้แล้วโครงสร้างหรือกลไกตรงไหนที่ติดขัดไม่สามารถขับเคลื่อนได้ก็แก้ตรงนั้น ซึ่งในที่สุดก็เกิดการพัฒนาและสร้างโครงสร้างหรือกลไกต้นแบบขึ้นมา

ผู้แทนกรุงเทพมหานคร มีข้อสังเกตว่า กรุงเทพมหานครมีรูปแบบการปกครองในลักษณะพิเศษ เมื่อมีการกำหนดองค์ประกอบของคำสั่งแต่งตั้ง กพยจ.ขึ้นมา กรุงเทพมหานครต้องทำคำสั่งใหม่หรือไม่ และโครงสร้างจะต้องแต่งตั้งโดยใช้องค์ประกอบตามที่กำหนดหรือไม่ รวมถึงการออกคำสั่งแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานกรุงเทพมหานครจะต้องดำเนินการอย่างไร

เลขานุการ มีนำเสนอเพิ่มเติมว่า กพยจ.ที่มีการกำหนดองค์ประกอบในลักษณะนี้ เนื่องจากเป็นข้อจำกัดของกระทรวงยุติธรรมที่ต้องการเน้นการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัด และเห็นว่า กรุงเทพมหานครเป็นการปกครองในลักษณะพิเศษ อีกทั้งมีความซับซ้อนในเชิงพื้นที่จึงยังไม่มีกำหนดรูปแบบหรือองค์ประกอบของคณะกรรมการในส่วนของกรุงเทพมหานคร และหลังจากที่ประชุม คณะอนุกรรมการชุดนี้ได้ข้อสรุปก็จะนำเสนอต่อ กพยช. เพื่อพิจารณาว่าจะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติหรือไม่ หรือจะเป็นการพิจารณาในวาระเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นำเสนอเพิ่มเติมว่า ถ้าเป็นเรื่องเพื่อนำเสนอต่อ กพยช. เพื่อให้ความเห็นชอบในรายงานการประชุมและออกเป็นข้อสั่งการไปยังส่วนราชการอื่นๆ ก็สามารถที่จะนำเสนอต่อที่ประชุม กพยช. เพื่อพิจารณาว่าที่ประชุมคณะอนุกรรมการชุดนี้มีการกำหนดโครงสร้างและกลไกการดำเนินงานในพื้นที่อย่างไร รวมถึงมีแผนการดำเนินงานในพื้นที่อย่างไร ซึ่ง กพยช. ก็อาจจะมิมติและสั่งการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

ประธาน มีข้อเสนอแนะว่า ในการจัดประชุมครั้งต่อไปในเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ หรือต้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ควรจะมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานไหนจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือดำเนินงานอย่างไรบ้าง หรืออาจมีการกำหนดพื้นที่เพื่อนำรูปแบบ โครงสร้างหรือกลไก

/การดำเนินงาน..

การดำเนินงานไปทดลองในพื้นที่นาร่องหรือไม่ จากนั้นค่อยมาพิจารณากันอีกครั้งว่าต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อออกเป็นมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นำเสนอเพิ่มเติมว่า การจัดทำ Work shops เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกัน ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายหลังจากประชุมไม่เกิน ๑ เดือน เพื่อจะได้นำเสนอต่อที่ประชุม กพยช. ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำ Workshops ได้

ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ มีข้อเสนอแนะว่า หลังจากได้รับหนังสือจากกรมคุมประพฤติ เพื่อให้แจ้งว่าข้อมูลผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวไปยังสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ซึ่งปัจจุบันทางกรมราชทัณฑ์ จัดส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดและกรมคุมประพฤติ โดยถ้าเป็นข้อมูลผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวก็จะส่งไปยังยุติธรรมจังหวัด และมีหนังสือแจ้งการส่งข้อมูลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดและกรมคุมประพฤติ เพื่อทราบ ส่วนเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่กรมราชทัณฑ์ดำเนินการอยู่จะมีการประเมินสภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว พบว่ามีปัญหาความเดือนร้อนจริงๆ ประมาณ ๕ % ซึ่งบางคนมีต้นทุนทางสังคมอยู่แล้ว เช่น มีไร่นา มีอาชีพ มีแผนในการออกไปประกอบอาชีพ มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ส่วนกลุ่มที่ไม่มีต้นทุนทางสังคมเลยประมาณ ๕% ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังทุกคนที่ได้รับการปล่อยตัวไม่ได้มีปัญหาทั้งหมด ซึ่งกรมราชทัณฑ์จะมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการก่อนที่จะมีการส่งต่อข้อมูลให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ในบางกรณีขณะที่อยู่ในเรือนจำยังไม่เห็นปัญหาของตัวเอง แต่จะประสบปัญหาในภายหลังเมื่อปล่อยตัวออกไปก็จะทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนได้

ประธาน มีข้อเสนอแนะว่า การดำเนินงานโครงการกำลังใจของพระองค์ท่าน พบว่าผู้ต้องขังยังมีความหวาดกลัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ เวลาไปพูดคุยกับผู้กระทำผิดก็จะไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริง เนื่องจากยังมีพฤติกรรมการที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น มีเพื่อนที่ยังเสพยาเสพติดอยู่ ดังนั้น เมื่อมีปัญหาจะไม่เข้าขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ซึ่งมีการริเริ่มโครงการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยการเอานักภาคเอกชน เข้ามาร่วมโครงการและเน้นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันตั้งแต่อยู่ในเรือนจำ แต่จะมีการ Screening ตัวเองก่อน ซึ่งตรงกับที่ท่านได้ตรัสไว้ว่าคนที่เคยก้าวพลาด ถ้าทำให้เขาดีขึ้นและสามารถกลับไปช่วยคนอื่นได้ เขาก็จะเห็นคุณค่าของตนเอง มีความไว้วางใจและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างติดตามผลการดำเนินงานว่ารูปแบบการดำเนินงานในลักษณะนี้จะประสบความสำเร็จขนาดไหน ซึ่งก็อาจจะมีการสร้างระบบติดตามผลการดำเนินงาน (Out Source) เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมพิจารณา ซึ่งถ้าประสบผลสำเร็จก็สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานในเรื่องของการติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชนได้ แต่ทั้งนี้กรมราชทัณฑ์ควรจะร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่จัดทำคู่มือการพ้นโทษให้แก่ผู้ต้องขังเมื่อได้รับการปล่อยตัว ซึ่งจะเป็นคู่มือประจำตัวเพื่อใช้ในกรณีที่ผู้พ้นโทษมีข้อขัดข้องก็สามารถศึกษาแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องดังกล่าวจากคู่มือการพ้นโทษได้ เช่น มีปัญหาต้องการคำปรึกษาทางจิตวิทยา เกิดอาการเครียด อยากฆ่าตัวตาย อยากเสพยาเสพติด หรือปรึกษาเรื่องอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน บุตรต้องการศึกษาต่อไม่มีค่าเล่าเรียน บุตรมีพฤติกรรมเกเร เป็นต้น หรืออาจเป็นแบบบันทึกสำหรับผู้พ้นโทษ เมื่อเรือนจำได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาเสร็จแล้ว ก็ส่งแบบบันทึกไปยังหน่วยงานในพื้นที่ ไม่ว่าจะ เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง แรงงานจังหวัดหรือพัฒนาสังคมจังหวัด เพื่อให้การช่วยเหลือโดยเน้นเอาสภาพปัญหาเป็นตัวตั้ง

/ข้อเสนอแนะ...

ข้อเสนอแนะ

๑. ให้เพิ่มโครงสร้างและกลไกการดำเนินงานในระดับอำเภอ คือ นายอำเภอ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกในการกำกับดูแลให้การดำเนินงานในพื้นที่เกิดความเป็นเอกภาพ และบูรณาการทุกภาคส่วน ในอำเภอเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด

๒. ให้กระทรวงยุติธรรม ในการเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการต่างๆ ดังนี้

๒.๑ เพิ่มตำแหน่งอำนวยการสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด หรือ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานภายใต้ กพยจ.

๒.๒ เพิ่มอาสาสมัครแรงงาน (อสร.) ในคณะทำงานด้านอำนวยการความยุติธรรม ภายใต้กรรมการหมู่บ้าน (กม.) เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและประสานงานด้านแรงงาน

๓. ให้เพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ระหว่างการคุมความประพฤติ

มติที่ประชุม

เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทบทวนโครงสร้าง กลไก และพิจารณาแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

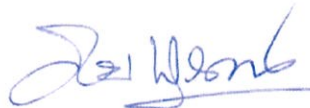
ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

เลขานุการ นำเสนอว่า แผนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จะมีการประชุม คณะอนุกรรมการจำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงาน รอบที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และพิจารณากรอบ แนวทางการดำเนินงาน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

มติที่ประชุม

เห็นชอบกำหนดแผนการประชุมคณะอนุกรรมการในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๔ ครั้ง โดยให้มีการประชุมไตรมาส ละ ๑ ครั้ง

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา

(นายภราดร บุญจันทร์คง)

พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ

ผู้จตรายงานการประชุม

(นางแพรทิพย์ แสงวัฒนะ)

ผู้อำนวยการกองกิจการชุมชนและบริการสังคม

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม